

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Grzegorz Żmij (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego M. M.

przeciwko ważności wyboru posłów do Parlamentu Europejskiego

przy udziale:

1) Prokuratora Generalnego,

2) Zastępcy Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

3) Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w P.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 czerwca 2019 r.,

postanawia:

pozostawić protest wyborczy bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Wyborca M. M. wniósł w dniu 3 czerwca 2019 r. protest wyborczy przeciwko ważności przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r. wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego, z komisji obwodowych zlokalizowanych na terenie jednostki samorządu terytorialnego miasto P., na obszarze okręgu wyborczego nr [...], przeprowadzonych na podstawie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie zarządzenia wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego. Jako podstawy protestu skarżący podał: podpisanie obwieszczeń Prezydenta Miasta P. z dnia 26 kwietnia 2019 r., o których

mowa w art. 16 § 1 Kodeksu wyborczego, przez osobę podszywającą się pod Prezydenta Miasta P. oraz zorganizowanie wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego w dniu 26 maja 2019 r. w warunkach załamania się praworządności na terenie jednostki samorządu terytorialnego miasto P., o czym wiedzieli w dniu złożenia podpisów pod postanowieniem Prezydenta RP z dnia 25 lutego 2019 r. zarówno Prezydent RP Pan Andrzej Duda, jak i Prezes Rady Ministrów Pan Mateusz Morawiecki. W ocenie protestującego, ukrywanie przed obywatelami miasta P. wyżej wskazanych okoliczności stanowiło i stanowi rażące naruszenie ich praw politycznych, jak również miało wpływ na przebieg i wynik głosowania. Jak podaje skarżący, istotą protestu wyborczego jest rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy kwestii ważności albo nieważności czynności prawnej polegającej na złożeniu ślubowania przez osoby, które na I sesji Rady Miasta P. z dnia 19 listopada 2018 r. w [...] Ratusza P. odebrały z rąk urzędnika wyborczego zaświadczenia o wyborze na wójta i na radnego gminy.

Zastępca Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej w odpowiedzi na protest z dnia 17 czerwca 2019 r., a także Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej w P. w odpowiedzi na protest z dnia 19 czerwca 2019 r. wnieśli o pozostawienie go bez dalszego biegu. Tożsame stanowisko zajął Prokurator Generalny w odpowiedzi na protest z dnia 14 czerwca 2019 r.

W dniu 26 czerwca 2019 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo skarżącego - uzupełnienie do protestu wyborczego, nie sformułowano w nim jednak ani dalszych zarzutów, ani nie przytoczono dowodów na ich poparcie, ani nie wyprowadzono wniosków.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest M. M. wobec niespełnienia warunków określonych w art. 241 § 3 Kodeksu wyborczego należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z treścią art. 101 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.) wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów. Zasady i tryb przeprowadzania oraz warunki ważności wyborów do Parlamentu

Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej określa natomiast ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 684, dalej k.wyb.).

Ogólne unormowania dotyczące protestów wyborczych sformułowane zostały w Rozdziale 10 Kodeksu wyborczego. Zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb. przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów (pkt 1) lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (pkt 2). Stosownie do § 2 przytoczonego przepisu, protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania. Ponadto zgodnie z § 3 art. 82 k.wyb. protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, radnego lub wójta może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.

Szczególne przepisy określające zasady wnoszenia protestów przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej i tryb ich rozpatrywania zawarto w art. 336 k.wyb., zgodnie z którym do protestów wyborczych i postępowania w sprawie stwierdzenia ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 241-246 k.wyb. Stosownie do art. 241 § 1 zd. 1. k.wyb. protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Z kolei jak stanowi § 3 przytoczonego przepisu,

wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy stwierdzić należy, iż przedmiotem protestu wyborczego jest ważność wyborów lub wyboru określonej osoby, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i delikty wyborcze rzutujące na przebieg głosowania, ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2011 r., III SW 15/11, niepubl., z dnia 24 czerwca 2019 r., I NSW 16/19, niepubl.). *Ergo*, obowiązkiem wnoszącego protest wyborczy zgodnie z przepisami Kodeksu wyborczego jest sformułowanie w nim zarzutów dotyczących naruszenia unormowań zawartych w tymże kodeksie, albo dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom - mających wpływ na wynik wyborów, jak też przedstawienie lub wskazanie dowodów uzasadniających te zarzuty (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2014 r., III SW 8/14, LEX nr 1486986, z dnia 24 czerwca 2019 r., I NSW 16/19, niepubl.).

Zgodnie z art. 243 § 1 zd. pierwsze Kodeksu wyborczego Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb. Sankcja wynikająca z przytoczonego przepisu w postaci pozostawienia protestu bez dalszego biegu dotyczy m.in. sytuacji, gdy protest nie spełnia wymagań formalnych stanowiących konstrukcyjne elementy protestu, określonych w art. 241 § 3 k.wyb., to jest, gdy protestujący nie sformułuje zarzutów oraz nie przedstawi lub nie wskaże dowodów, na których opiera swoje zarzuty.

Wywody dotyczące wymogów formalnych w tym kontekście, a w szczególności sformułowania zarzutów oraz wniosku o stwierdzenie nieważności wyborów, wyboru posła, wyborów w okręgu, zacząć należy od generalnej zasady, że Sąd Najwyższy rozpoznając protest wyborczy związany jest granicami sformułowanych zarzutów i z urzędu nie może wyjść poza ich treść i uczynić przedmiotem rozstrzygnięcia naruszenia przepisów, którego w proteście nie zarzucano. Jest to o tyle istotne, że to na skarżącego Kodeks wyborczy nakłada obowiązek sformułowania zarzutów oraz przedstawienia lub wskazania dowodów, na których oparte są zarzuty (art. 241 § 3 k.wyb.). Dalej zarzut protestu musi

opierać się na jednej z przesłanek materialnoprawnych, która daje podstawę do zakwestionowania ważności wyborów. Przesłanki te w sposób wyczerpujący wymienia art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb.

Ponownie podkreślić należy, że obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie zarzutów, a w szczególności takie sformułowanie zarzutu, by Sąd Najwyższy w sposób prosty mógł ustalić jego treść. Sąd Najwyższy nie może skarżącego z tego obowiązku „wyręczyć”, albowiem rozpoznając protest wyborczy związany jest granicami sformułowanych zarzutów i z urzędu nie może wyjść poza ich treść i uczynić przedmiotem rozstrzygnięcia naruszenia przepisów, którego w proteście nie zarzucano. Zwrócić uwagę w tym kontekście należy na rygorystyczność Kodeksu wyborczego i specyfikę postępowania w przedmiocie protestu wyborczego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, Sąd Najwyższy oceniając wniesiony przez M. M. protest przeciwko ważności przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r. wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego, z komisji obwodowych zlokalizowanych na terenie jednostki samorządu terytorialnego miasto P., na obszarze okręgu wyborczego nr [...], zważył po pierwsze, iż jego autor pomimo „wniesienia protestu przeciwko ważności przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r. wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego” w zasadzie nie kwestionuje ważności wyboru posłów, ani nie podważa wyboru jakiegokolwiek posła do Parlamentu Europejskiego, o czym mowa w art. 82 § 3 k.wyb., stara się natomiast poddać kontroli Sądu Najwyższego ważność wyborów Prezydenta miasta P., o czym świadczy treść protestu. W to miejsce skarżący przytacza szereg różnych okoliczności wraz z załączoną korespondencją, nie związanych bezpośrednio z wyborami do Parlamentu Europejskiego i nie poddających się kontroli w trybie rozpatrywania protestu przeciwko ważności tych wyborów. Ogólne przytoczenie wspomnianych okoliczności i podstaw dotyczących wyborów Prezydenta miasta P. w żaden sposób nie może być przez Sąd Najwyższy potraktowane jako zarzut w rozumieniu art. 241 § 3 k.wyb.

Na marginesie jedynie należy wspomnieć, że jak słusznie podnosi Państwowa Komisja Wyborcza, wskazane przez skarżącego okoliczności nie mieszczą się w katalogu podstaw sformułowanych w art. 82 § 1 k.wyb.

Tym samym w świetle art. 241 § 3 k.wyb. protest M. M. nie spełnia wymogów formalnych, co implikuje pozostawienie protestu skarżącego bez dalszego biegu.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 336 w zw. z art. 243 § 1 k.wyb., pozostawiając protest M. M. bez dalszego biegu.

a